Ο ΔΗΜΟΦΩΝ οκτώβριος-νοέμβριος-δεκέμβριος 2011

έτος 12ο
αρ. τεύχους 53
τρίμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN 1109-2653

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΑΧ. ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 506/2001 ΤΑΧ. ΜΑΝΔΡΑΣ
ΕΛΤΑ
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00 - Μάνδρα Αττικής
www.dimofon.gr

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ

Η Συντακτική Ομάδα
του περιοδικού "Ο Δημοφών"
και το Διοικητικό Συμβούλιο του
ομώνυμου Συλλόγου σας εύχονται

Καλές Γιορτές, Ευτυχισμένο & Δημιουργικό το 2012.

5+1 Κανόνες για τη Ζωή

Πριν Μιλήσεις, Άκου.
Πριν Γράψεις, Σκέψου.
Πριν Πληγώσεις, Νιώσε.
Πριν Μισήσεις, Αγάπησε.
Πριν τα Παρατήσεις, Προσπάθησε.
Και... Πριν Πεθάνεις, ΖΗΣΕ!

Έρευνα Πολιτισμών από τον Στυλιανό Μουζάκη, **σελ. 3-4**
Παρουσίαση Βιβλίου από τον Σ.Γ.Λ., **σελ. 4**
Παιδεία από την Ελένη Α. Ηλία, **σελ. 5 - 7**
Υγεία από τη Δέσποινα Κονταξή, **σελ. 7**
Τα Σημάδια του Χρόνου από τον Στυλιανό Μουζάκη, **σελ. 8**

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής "Ο ΔΗΜΟΦΩΝ"
ΕΚΔΟΤΗΣ
Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης
Υπεύθυνοι Ιστοσελίδας
Λαϊνάς Παναγιώτης - Μποχάρτζας Γεώργιος
Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων
Κωνσταντίνα Πέππα
Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκτύπωση - Σελιδοποίηση
Μήτσιου - Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00
Μάνδρα Αττικής
Τηλ./Fax: 210.55.56.507
www.dimofon.gr
e-mail: info@dimofon.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Αριθ. Λογ/σμού
5170039501733

Ετήσια Συνδρομή Μελών
Ιδιώτες: 10 Ευρώ
Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος "έκλεισε" στις 20/12/2011

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση). Ο "ΔΗΜΟΦΩΝ" ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Αγαπητοί μας φίλοι & αναγνώστες του περιοδικού "ο Δημοφών"

Όπως είχατε ενημερωθεί πριν δύο καιρό, το περιοδικό θα εκδίδεται μεν κάθε 3 μήνες, όπως μέχρι τώρα, αλλά η εκτύπωσή του θα γίνεται πλέον μία φορά τον χρόνο. Όλοι γνωρίζετε ότι δόγω της οικονομικής κρίσης, το κράτος έχει σταματήσει την επιχορήγηση που αποσκοπεί σε μειωμένο τέλος αποστολής των εφημερίδων και των περιοδικών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το κόστος αποστολής να εκτινάζεται στα ύψη και να γίνεται δυσβάστακτο για τα οικονομικά και του συλλόγου μας. Δυστυχώς, παρότι η προηγούμενη Δημοτική Αρχή της Μάνδρας είχε αποφασίσει, ομοφώνως, την επιχορήγηση του Συλλόγου μας, για το 2010, με το ποσό των 3.000 ευρώ, το ποσό αυτό δεν δόθηκε στον Σύλλογο από τον νεοσύστατο Δήμο Μάνδρας – Ειδυλλίας. Ελπίζουμε η χώρα μας να βρει πάλι τον δρόμο που της αξίζει και, τότε, θα είμαστε και εμείς πάλι κοντά σας. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου "Ο Δημοφών" και η συντακτική ομάδα του περιοδικού, εύχονται ολόψυχα στους αναγνώστες, τους φίλους και τα μέλη

"Χρόνια Πολλά" και να είναι Ευτυχισμένο και Δημιουργικό το 2012.

Ποίηση
από τον Θεωνά Χαρατσή
"Απόβραδο"

Περασμένη η ώρα, το φως αναφτώ
γερασμένες οι σκέψεις, ένα μαύρο κενό
που κραδαίνει τον λόγο και σφιχτά τον κρατεί
αχ ας ήταν η πίκρα σαν της άμμου σπυρί
κι ας κρατούσα κλεψύδρα από κέρινο φως
να μετράω τους πόνους που 'χει ο κόσμος αυτός.
Να προσθέτω στη θλίψη λίγο άλικο αίμα
ν' αφαιρώ κι απ' τη δύση του ηλίου το γέρμα.
Ας κρατούσα κλεψύδρα από ένρινους ήχους
να μετρώ τ' ατοπήματα του εύηχου ύφους
που κραδαίνει την ρίμα και σφιχτά την κρατεί
αχ ας ήταν η Ποίηση μυροβόλο φιλί, κορασίδος
που το στήθος φουσκώνει σα πρωραίο κατάρτι
με την κόμη ωχρά και τα χείλη κεράσι.
Αχ ας ήταν η Ποίηση 'λιοκαμένο σκαρί
ή αγέρας, λεβάντες, που στο διάβα σκορπεί.
Μα είναι η ώρα περασμένη, το φως αναφτώ
γερασμένες οι σκέψεις, κάτι είναι κι αυτό.

ΣΧΟΛΙΑ: Το ποίημα διαπνέεται από μία ρομαντική αν και θλιμμένη πνοή. Η σκέψη του ποιητή ξετυλίγεται από ένα απλό γεγονός: την περασμένη ώρα. Από εκεί ο στοχασμός του πηδάει σε παράταιρα μεταξύ τους θέματα χωρίς να παραλείψει να δηλώσει την απαρέσκειά του για την ποίηση που γίνεται τραγούδι, κάτι που βέβαια αποτελεί παραδοξολογία γιατί στο ποίημα είναι έντονη η μουσικότητα της ρίμας. Το φαινόμενο αυτό δεν μπορούμε να το εξηγήσουμε παρά μόνο ίσως με την σκέψη ότι ο ποιητής ήθελε να δηλώσει την απαρέσκειά του για την μη λυρική ποίηση μέσα από ένα σχήμα οξύμωρο. Το ποίημα τελειώνει με τον ίδιο τρόπο που άρχισε με την διαφορά ότι ο ποιητής καταλήγει στο συμπέρασμα πως "οι γερασμένες σκέψεις" είναι καλύτερες από το τίποτα...

Το από την Ανατολή καταγόμενο δένδρο των Χριστουγέννων

Κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, πολύ συχνά και εδώ και στο εξωτερικό, είναι συνηθισμένο να γίνεται λόγος από τον Τύπο και τα άλλα μέσα επικοινωνίας για το γνωστό δένδρο, αυτό το οποίο στολίζουμε και προσδίδει τον ιδιαίτερο τόνο στη μεγάλη χριστιανική εορτή. Εκείνο το οποίο γράφεται και λέγεται, ότι δηλαδή η καταγωγή του είναι εξ ολοκλήρου δυτική, ότι πρόκειται για καθαρά ευρωπαϊκή συνήθεια, η οποία μεταδόθηκε σε μας τον προηγούμενο αιώνα, και πρέπει να αντικατασταθεί από το καραβάκι, αποτελεί άκριτη επανάληψη εκείνου το οποίο από τα παιδικά μας χρόνια ακούγαμε. Ας πάρουμε λίγο πιο παλιά την ιστορία.

Για τον πρωτόγονο άνθρωπο, το δέντρο είναι η ενσάρκωση της ζωής· μάλιστα φορτωμένο μαζί και από τους καρπούς, που τονώνουν το κορμί, το δέντρο γίνεται η παράσταση της ίδιας της Γης και είναι γεμάτο από τη μυστική της δύναμη. Και όταν αργότερα, η Δύναμη μεταμορφώνεται σε θεούς και δαίμονες, το δέντρο αναγνωρίζεται ως η κατοικία του θεού ή του δαίμονα που ζεί και βγαίνει από τούτο. Ένα κλαδί, ασκάλιστο ή χοντροσκαλισμένο στην αρχή, γίνεται ομοίωμα του θεού· μπροστά στο δέντρο τοποθετείται ο βωμός ή δίπλα χτίζεται ένας ναός, αγιάζοντας το.

Στη θρησκεία των αρχαίων Ελλήνων η δεντρολατρεία κατέχει σπουδαία θέση. Στη Μινωική θρησκεία η παρουσία του ιερού δέντρου είναι σημαντική, ενώ η μεγάλη θεά της εμφανίζεται καθισμένη κάτω από το φουντωμένο ιερό δέντρο της. Στη Μυκηναϊκή 15ος αι. π.Χ., η θεά της βλάστησης, της ευφορίας και των δέντρων, όπως φαίνεται στο χρυσό δαχτυλίδι των Μυκηνών, υποδέχεται τους δαίμονες, που της προσφέρουν το νέο κρασί, καθισμένη κάτω από το ιερό δέντρο. Γνωστά ακόμη είναι: το ιερό δέντρο της Αθηνάς στην Ακρόπολη, η ιερή "φηγός" της Δωδώνης, τα δέντρα των Δρυάδων Νυμφών, οι οποίες ζούσαν και πέθαιναν μαζί με τις «δρυς» τους κ.λ.π. Δεν είναι χωρίς σημασία, επίσης, ότι, Μινωίτες και Μυκηναίοι πρόσφεραν σπονδές σε ιερά κλαδιά, τα ιερά που αναφέρει ο Όμηρος δεν ήταν παρά ένας βωμός σε κάποιο άλσος με αφιερώματα κρεμασμένα ολόγυρα από τα δέντρα κ.ά. Θα πείτε ότι είναι ένα ειδωλολατρικό έθιμο. Δεν έχει θέσει στις χριστιανικές γιορτές.

Όμως όλες αυτές τις απόψεις, έχω τη γνώμη ότι ανατρέπει ριζικά και οδηγεί στη λύση του θέματος ένα συριακό κείμενο που βρίσκεται σε χειρόγραφο του Βρετανικού Μουσείου του 13ου πιθανόν αιώνα. Το κείμενο αυτό κάνει λόγο για ένα ναό που έκτισε το 512 μ.Χ. ο αυτοκράτορας Αναστάσιος ο Α΄ στο (μονοφυσιτικό) Tur Abdin της Συρίας. Μαζί με άλλα αφιερώματα γίνεται λόγος και για *"..δύο μεγάλα ορειχάλκινα δένδρα, τα οποία ήταν στημένα στις δύο πλευρές της Ωραίας Πύλης του Ιερού Βήματος ....στα φύλλα των δένδρων υπάρχει θέση για φώτα που τρεμοσβήνουν. Εκατόν ογδόντα λάμπες για κάθε δένδρο και πενήντα αργυρές αλυσίδες κατέρχονται από πάνω ως κάτω. Σε αυτές ήταν τοποθετημένα μικρά αντικείμενα από χαλκό ,άργυρο και χρυσό, όπως κόκκινα αυγά, κρατήρες, ζώα ...."*. Η περιγραφή τους χαρακτηριστική, εμφανίζει όχι απλή ομοιότητα, αλλά σχεδόν ταυτότητα προς τα σημερινά μας χριστουγεννιάτικα δένδρα.

Παράλληλα δύο άλλα κείμενα της ίδιας εποχής,

& λαογραφία από τον Στυλιανό Μουζάκη

γραμμένα στην Ελληνική, περιγράφουν τα φώτα που βρίσκονται πάνω στο Τέμπλο του ναού της Αγίας Σοφίας. Είναι μεταλλικά δένδρα όμοια με λεπτόφυλλα κυπαρίσσια τα οποία αντί καρπών είχαν φώτα σε σχήμα κώνου.

Είναι αποδεχτό ότι τα δένδρα εισήλθαν από τον αρχαίο κόσμο στο Χριστιανισμό, αποβάλλοντας την ειδωλολατρική σημασία τους και ανυψώθηκαν σε σύμβολα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο συμβολισμός της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης με δύο δένδρα ελαίας. Ακόμη αναγνωρίζουν το δένδρο της Γνώσεως, το Χριστό σαν αληθινό ξύλο της ζωής, την αθανασία και τον Παράδεισο που αποτελούν τους αρχέγονους συμβολισμούς της εκκλησίας. Οι συμβολισμοί αυτοί σήμερα πλέον ξεχάστηκαν. Είναι πολύ πιθανόν, για αυτόν ακριβώς το συμβολισμό τους να τοποθετούσαν κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες, στις δύο πλευρές της Ωραίας Πύλης τέτοια δένδρα ή κλάδους τους μέσα σε γλάστρες ή αγγεία. Στη χριστιανική Ανατολή, συνεπώς, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το δένδρο ως ιερό.

Η παράδοση αυτή η σχετική με το δένδρο αν και φαίνεται ότι ατόνησε, κατά τους μεταβυζαντινούς χρόνους δεν εξέλιπε τελείως από τη χριστιανική Ανατολή. Μαρτυρίες για τη συνέχισή της, πρόχειρα, αναφέρω το ναό του Λιτόχωρου Πιερίας , όπου τοποθετούνταν, την ημέρα των Χριστουγέννων κοντά στο Ιερό Βήμα, δύο δένδρα γεμάτα καρπούς και φώτα. Επίσης και τη λεμονιά - πολυκάντηλο της μονής Ιβήρων στο Άγιον Όρος. Και τα μεγάλα όμως κηροπήγια - μανουάλια, ειδικότερα τα δύο που τοποθετούνται δεξιά και αριστερά της Ωραίας Πύλης, είναι βέβαιο ότι έχουν δανειστεί τη μορφή τους, από τα ορειχάλκινα μεταλλικά δένδρα με φώτα της Ανατολής.

Η σημερινή μορφή του δένδρου με το αστέρι στην κορυφή του, τα φωτισμένα κλαδιά και το σπήλαιο με τη φάτνη στη βάση του, συμβολίζει το αληθινό Δένδρο της Ζωής. Άλλωστε το σπήλαιο με τη φάτνη αποτελεί ένα καθαρά Βυζαντινό έθιμο το οποίο ξεκίνησε από την προικοδότηση, κατά τον 4° αιώνα, από την Αγία Ελένη του ναού της Γεννήσεως του Χριστού στη Βηθλεέμ, με μια αργυρή φάτνη. Οι αρχαιότερες μαρτυρίες χρήσης κλάδων ή δέντρων από έλατο για χριστουγεννιάτικο διάκοσμο στις γερμανικές χώρες αναφέρονται στην περιοχή του Στρασβούργου, κατά το 16° αιώνα. Η ευαισθησία των Γερμανών για το έλατο και ο συμβολισμός της ελπίδας, της σταθερότητας, του κουράγιου και της δύναμης, που του απέδιδαν, αποτυπώνεται στο τραγούδι των Ιπποτών "ο Tannenbaum, ο Tannenbaum" (Ω έλατο, ω έλατο), που προέρχεται από την ίδια χρονική περίοδο. Το συγκεκριμένο έθιμο ατόνησε σε μας κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, σε αντίθεση με τους δυτικούς που το διατήρησαν στους ναούς τους. Τέλος, με αντιδάνειο το επαναφέραμε μετά την απελευθέρωση.

Πιστεύω, λοιπόν, πως έγινε φανερό αν και περιληπτικά, ότι το δένδρο των Χριστουγέννων και η φάτνη δεν έχουν φράγκικες ή δυτικές ρίζες, αλλά διαιωνίζουν ένα πανάρχαιο χριστιανικό έθιμο και βεβαίως ανήκουν στην ορθόδοξη χριστιανική παράδοση. Άλλωστε μη ξεχνάμε ότι έθιμο είναι πράξη ή τρόπος ενέργειας που διαμορφώθηκε σε μια λαϊκή ή φυλετική κοινωνία, έγινε συνήθεια με την αδιάλειπτη επανάληψή του και "διά της παραδόσεως υπολαμβάνεται εις μίαν ομάδα ή κοινωνία ως ορθός και υποχρεωτικός. Ενώ συμπεριλαμβάνει και τρεις συντελεστές, την πράξη, που πηγάζει από την ανάγκη να εκφραστούν εσωτερικές ψυχικές καταστάσεις, την παράδοση, διότι ασκείται από μια κοινωνική ομάδα, όπως τελούνταν και από τις προηγούμενες γενιές, και την κοινωνία, αφού το έθιμο είναι τοπική συνήθεια.

Αυτά τα λίγα και εύχομαι σε όλους τους αναγνώστες του "Δημοφών" χρόνια πολλά. ***Σας εύχομαι από καρδίας, χαρούμενο και ευτυχισμένο το Νέο έτος 2012. Είθε η γέννηση του Σωτήρος Χριστού πάντοτε να μας ενώνει και το άστρο το φωτεινό να μας καθοδηγεί στη ζωή μας.***

Στέλιος Μουζάκης
Ιστορικός ερευνητής πολιτισμών - Λαογράφος
stylmouzakis@hotmail.com

Νέα έκδοση του Συλλόγου μας "Αρχαίας Ελλάδας Κόσμος"

Μετά τα βιβλία "Το Σύμπαν" και "Ο Ορθόδοξος Χριστιανισμός συνοπτικά", ένα τρίτο βιβλίο έρχεται να ενταχθεί στη σειρά "Παν-δώρας Παν-δοχείον ή Παν-δέκτης" που εκδίδει ο Σύλλογος μας. Η φιλοσοφία του βιβλίου παραμένει ίδια: Δεν διεκδικεί δάφνες επιστημονικής πρωτοπορίας, αλλά στοχεύει στο να μας μάθει ή να μας θυμίσει κάποιες βασικές - θεμελιώδες γνώσεις πάνω στο θέμα που πραγματεύεται. Τι γνωρίζουμε ή πόσα θυμόμαστε από την ελληνική μυθολογία; Πόσοι τύποι αγγείων υπήρχαν στην αρχαία Ελλάδα; Ποια ήταν τα αρχαιοελληνικά μουσικά όργανα; Ποια είναι η μεγαλύτερη αρχαιοελληνική λέξη; Θυμάστε τα ονόματα των δέκα φυλών της αρχαίας Αθήνας; Τις απαντήσεις σε αυτές και πολλές - πολλές άλλες ερωτήσεις μπορεί να βρει κανείς στο βιβλίο αυτό, με τίτλο ***"Αρχαίας Ελλάδας κόσμος"***.

Εκδότης: Δημοφών
Συγγραφέας: Στέφανος Λουμάκης
Έτος: 2011
Σελίδες: 128
Δεσίμο: Μαλακό εξώφυλλο
ISBN: 978-960-87661-7-4

Εαν θέλετε να το προμηθευτείτε ΔΩΡΕΑΝ (χρέωση μόνο για έξοδα αποστολής), τηλεφωνείστε στο 6977781753

2012... Κοκκινοσκουφίτσες

Εισαγωγή: Η Κοκκινοσκουφίτσα, το πιο διαδεδομένο ίσως λογοτεχνικό πρόσωπο, εμπνέει διαχρονικά καταξιωμένους λογοτέχνες[1] παγκοσμίως. Οι αφηγήσεις των νηπίων που ακολουθούν[2], προέκυψαν με ερέθισμα το απόσπασμα της Αιολικής Γης του Ηλία Βενέζη (σελίδες 76-77), όπου παρουσιάζεται μια διαφορετική αφηγηματική εκδοχή για την Κοκκινοσκουφίτσα. Στην εκδοχή αυτή τα στοιχεία του κλασικού παραμυθιού εμπλουτίζονται και διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις εμπειρίες του παππού του έργου, ο οποίος αφηγείται συχνά την παραλλαγμένη ιστορία στα εγγόνια του. Στην εκδοχή του είναι έκδηλη η αγάπη του για το φυσικό περιβάλλον όπου ζει. Η "Κοκκινοσκουφίτσα του παππού" χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο για τους μικρούς μαθητές, προκειμένου να δημιουργήσουν τις δικές τους πρωτότυπες αφηγήσεις. Τα νήπια αξιοποίησαν στοιχεία της κλασικής Κοκκινοσκουφίτσας, η οποία τους ήταν ήδη γνωστή, καθώς και στοιχεία της Κοκκινοσκουφίτσας στο έργο του Βενέζη, προχώρησαν δε σε τροποποιήσεις και ανατροπές τους[3], που αναδεικνύουν την ποιότητα της δημιουργικής σκέψης που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη ηλικία. Στα κείμενά τους καταγράφονται τα συναισθήματα, οι επιθυμίες και τα ερεθίσματα που δέχονται, αφομοιώνουν και αξιοποιούν δημιουργικά.

Τα κείμενα 3-15 προέκυψαν αναλυτικότερα ως εξής. Μετά από την ανάγνωση του αποσπάσματος της Αιολικής Γης, ζητήθηκε από τα παιδιά η εικονογράφησή του. Στη συνέχεια κάθε νήπιο επέλεγε μία από τις ζωγραφιές των συμμαθητών του και με βάση αυτήν ανέπτυσσε τη δική του αφηγηματική εκδοχή.

Όλα τα υπόλοιπα παιδικά κείμενα προηγήθηκαν από τις ζωγραφιές που αναφέρονταν σε αυτά. Αφού δηλαδή κάθε νήπιο ολοκλήρωνε την αφήγησή του, στη συνέχεια οι συμμαθητές του την εικονογραφούσαν. Εδώ παραθέτουμε δίπλα στα κείμενα τις αντίστοιχες ζωγραφιές.

Τα κείμενα των νηπίων παρουσιάστηκαν από τα ίδια ως θεατρική παράσταση, προκειμένου η πολύπλευρη ανάδειξη και αξιοποίησή τους να λειτουργήσει για τα ίδια ως επιπλέον κίνητρο δημιουργικής έκφρασης και επικοινωνίας.

Για τις ανάγκες της παράστασης τα κείμενα των νηπίων μεταφέρθηκαν στο πρώτο ενικό πρόσωπο. Κάθε κορίτσι μιλά ως Κοκκινοσκουφίτσα και κάθε αγόρι ως Λύκος.

1. Η μικρή βελανιδιά που είναι φίλη μου, με γλίτωσε από το λύκο. Με πήγε στο Μεγάλο Δάσος με τις βελανιδιές, ψηλά στα Κιμιντέρια. Τα σκληρά κλωνάρια τους γέρναν σαν χέρια πάνω μου. Τα φύλλα τους έπεφταν σαν χρυσή βροχή. Μου φώναζαν: "Μείνε μαζί μας Κοκκινοσκουφίτσα!" Θα το κάνω και θα γίνω το μοναδικό ελάφι του δάσους. *[Περίληψη της Κοκκινοσκουφίτσας του παππού στην Αιολική Γη].*

2. Θα ήθελα να είχα αδερφάκια αλλά δεν έχω. Έτσι κάνω παρέα με τη γιαγιά μου. Παίζουμε μαζί επιτραπέζια. Η γιαγιά δεν τα ξέρει καλά κι έτσι την κερδίζω συνέχεια. Όταν φτάσω είκοσι χρονών, θα γίνω ελαφάκι. Οι βελανιδιές θα με μεταμορφώσουν, γιατί μέσα στο δάσος δεν υπάρχει κανένα ελαφάκι. Θα χοροπηδάω ανάμεσά τους, θα σκαρφαλώνω πάνω τους, θα κόβω τα φύλλα τους και θα τα ρίχνω κάτω. Όταν θα έχω γίνει ελαφάκι, θα πηγαίνω στο σπίτι της γιαγιάς, εκείνη όμως δεν θα με γνωρίζει. Θα με ταΐζει σπόρακια, θα μου δίνει νεράκι και θα με χαϊδεύει. Επειδή θα είναι στεναχωρημένη που θα της λείπω, θα φροντίζει το ελαφάκι κι έτσι θα παρηγοριέται. ***(Χριστίνα Τρ.)***

3. Είμαι στο δάσος με τις βελανιδιές και μαζεύω λουλούδια, για να τα πάω στη γιαγιά μου. Ο λύκος με ακολούθησε. Άρχισε να τρέχει καταπάνω μου, για να με πιάσει. Όμως τρέχω κι εγώ κι όλο του ξεφεύγω, γιατί πριν έρθω στο δάσος είχα φάει καλά. Ενώ ο λύκος είναι πεινασμένος και κουράζεται. Έτσι δεν μπορεί να με φτάσει ***(Σοφία Π.)***

4. Περπατάω στο δάσος. Οι βελανιδιές μου ζητάνε να μείνω μαζί τους για πάντα. Μου αρέσει εδώ αλλά δεν μπορώ να μένω συνέχεια. Θέλω να πηγαίνω να βλέπω τη γιαγιά μου. Μια φορά τη βρήκα γρατζουνισμένη απ' το λύκο. Ήθελε να την φάει, όμως δεν μπορούσε γιατί είχε πιει πολύ νερό κι η κοιλιά του ήταν φουσκωμένη. Έτσι τη γρατζούνισε μόνο για να με τρομάξει. Ήθελε να είμαι λυπημένη, για να με πιάσει εύκολα. Είχε δέσει ένα σχοινί, για να σκόνταφτα όπως γύριζα από τη γιαγιά, να έπεφτα και να ορμούσε καταπάνω μου. ***(Ειρήνη)***

5. Έφαγα τη γιαγιά της Κοκκινοσκουφίτσας και φούσκωσε η κοιλιά του. Πήγα να πιω νερό στο ποτάμι, για να χωνέψω κι εκεί με βρήκε ένας κυνηγός κι άρχισε να με πυροβολεί. Τραυματίστηκα. Η Κοκκινοσκουφίτσα έφτασε στο σπίτι της γιαγιάς κι έψαχνε να τη βρει. Ύστερα ήρθε στο ποτάμι. Εγώ έκανα ψέματα πως είμαι πεθαμένος. Η Κοκκινοσκουφίτσα τρόμαξε κι έφυγε τρέχοντας. Μπήκε στο δάσος με τις βελανιδιές, για να ξεκουραστεί. ***(Κωνσταντίνος Λ.)***

6. Ο κυνηγός μου άλλαξε τα μυαλά, για να μην φάω την Κοκκινοσκουφίτσα. Η Κοκκινοσκουφίτσα έπαιζε με τη βελανιδιά έξω από το σπίτι της. Έτρεχε συνέχεια γύρω της ώσπου έγινε ελάφι. Ο κυνηγός δεν ξέρει ότι τώρα η Κοκκινοσκουφίτσα έχει γίνει ελάφι. Έτσι το ε-

[1] Ενδεικτικά αναφέρομαι στο πρόσφατο έργο του Χρ. Μπουλώτη, *Οι 12 Κοκκινοσκουφίτσες και ο κουρδιστός λύκος*, εκδ. Παπαδόπουλος.
[2] Πρόκειται για μαθητές του 1ου Νηπιαγωγείου Ασπροπύργου των σχολικών ετών 2010-2011 και 2011-2012.
[3] Βλ. σχετικά Ε. Α. Ηλία και Η. Γ. Ματσαγγούρα, "Από το παιχνίδι στο λόγο: παραγωγή παιδικών κειμένων μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες" στον τόμο *Έρευνα και Πρακτική* του *Γραμματισμού στην Ελληνική Κοινωνία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006, σσ. 307-317.

παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

λαφάκι κινδυνεύει από τον κυνηγό. Στοχεύει το ελάφι αλλά εκείνο του ξεφεύγει και μπαίνει στο δάσος με τις βελανιδιές, όπου δεν πηγαίνουν κυνηγοί. Κι έτσι γλιτώνει. ***(Παύλος)***

7. Πηγαίνω στο σπίτι της γιαγιάς κι αντί για τη γιαγιά μου βρίσκω εκεί το λύκο. Αρχίζω να τρέχω για να γλιτώσω. Στο δρόμο μου πέφτει ένα βελανίδι. Χοροπήδησε και το έπιασα. Το βελανίδι είναι μαγικό, κάνει ευχές. Έτσι ευχήθηκε και για μένα, να τρέξω πάρα πολύ γρήγορα, για να μην με φτάσει ο λύκος. Πρόλαβα και μπήκα στο σπίτι μου και σώθηκα. (Σοφία Ντ.)

8. Η γιαγιά της Κοκκινοσκουφίτσας είναι στην κουζίνα και πίνει ένα ποτήρι γάλα. Εγώ πηγαίνω τότε και πέφτω στο κρεβάτι της. Εκείνη τη στιγμή φτάνει η Κοκκινοσκουφίτσα, που έχει φέρει στη γιαγιά της ένα κέικ. Με βλέπει, τρομάζει και βγαίνει έξω από το σπίτι. Βγαίνω κι εγώ πίσω της. Της ζητάω το κέικ κι εκείνη μου το δίνει. Το τρώω και τότε η Κοκκινοσκουφίτσα ξαναμπαίνει στο σπίτι της γιαγιάς. Η γιαγιά της λέει ότι της έλειψε πολύ και της δίνει ένα ποτήρι γάλα. Έπειτα ξαπλώνουν μαζί στο κρεβάτι για να κοιμηθούν, γιατί η Κοκκινοσκουφίτσα είναι κουρασμένη από το δρόμο. ***(Νικόλας)***

9. Το σπίτι της Κοκκινοσκουφίτσας είναι ανάμεσα στις βελανιδιές. Κρύβομαι εκεί και την περιμένω. Οι βελανιδιές ειδοποιούν την Κοκκινοσκουφίτσα να μην βγει από το σπίτι. Τότε εγώ ανεβαίνω στα κεραμίδια κι από κει στα κλαδιά μιας βελανιδιάς. Τρώω όλα της τα βελανίδια. Ύστερα ανεβαίνω και σ' άλλη βελανιδιά και τρώω τα βελανίδια. Χορταίνω και φεύγω χωρίς να φάω την Κοκκινοσκουφίτσα. ***(Γιάννης Η.)***

10. Η γιαγιά της Κοκκινοσκουφίτσας έχει πάει να ψωνίσει κι εγώ κρύβομαι δίπλα στο κρεβάτι της. Η Κοκκινοσκουφίτσα είναι απέξω και παίζει. Όταν γυρίζει η γιαγιά, έχει φέρει γάλατα, ζάχαρη, καφέδες και ξύλα, για ν' ανάψει το τζάκι. Μένω κρυμμένος χωρίς να κάνω καθόλου φασαρία. Επειδή είναι κουρασμένη, ξαπλώνει να κοιμηθεί χωρίς να με δει. Τότε εγώ την τρώω. Μετά μπαίνει μέσα η Κοκκινοσκουφίτσα κι αρχίζει να μου πετά τα ξύλα για να με σκοτώσει. Ανοίγει την κοιλιά μου μ' ένα ψαλίδι κι ελευθερώνει τη γιαγιά της. ***(Αργύρης)***

11. Μια κακιά μάγισσα μαγεύει την Κοκκινοσκουφίτσα κι εκείνη γίνεται πρόβατο. Όταν σκοτεινιάζει γυρίζει στο σπίτι της αλλά οι γονείς της δεν την αναγνωρίζουν και την διώχνουν. Η Κοκκινοσκουφίτσα δεν έχει φωνή, για να τους πει ποια είναι. Συναντάω το πρόβατο αλλά δεν το πειράζω, γιατί είμαι καλός λύκος. Όμως το προβατάκι τρομάζει από το κακό φεγγάρι και μπαίνει σε μια στάνη με πολλά πρόβατα. ***(Κωνσταντίνος Κ.)***

12. Η φίλη μου η βελανιδιά μου είπε για το λύκο που ζει στα Κιμιντένια ότι είναι κακός και μπορεί να με φάει. Έτσι φοβόμουν ν' ανέβω στο βουνό. Τώρα όμως που έγινα πέντε χρονών, ανέβηκα στο βουνό, για να δω μόνος μου πόσο κακός είναι ο λύκος. Όταν τον είδα, κρύφτηκα πίσω από ένα δέντρο, για να μην με δει κι αυτός. Σκέφτηκα ένα σχέδιο για να τον εμποδίσω να φτάσει στο καλυβάκι της γιαγιάς. Τον φώναξα και του είπα αν θέλει να φάει κάτι από το καλαθάκι μου. Αυτός τα έφαγε όλα. Τότε άρχισα να τρέχω γύρω-γύρω κι εκείνος έτρεχε πίσω μου, για να με φάει κι εμένα. Έτσι ζαλίστηκε κι εγώ βρήκα χρόνο να φτάσω πρώτη στη γιαγιά και να κλειδώσω την πόρτα. ***(Ηλιάνα)***

13. Η Κοκκινοσκουφίτσα μαζεύει λουλούδια, για να τα χαρίσει στον ήλιο. Ανεβαίνει στην κορυφή της βελανιδιάς, για να φτάσει στον ουρανό και δίνει στον ήλιο τα λουλούδια, επειδή μας χαρίζει το φως. Ύστερα η Κοκκινοσκουφίτσα μαζεύει όλα τα βελανίδια, για να παίζει όταν είναι στο σπίτι της. Στο σπίτι της γιαγιάς της δεν πηγαίνει ποτέ, γιατί με φοβάται. Η γιαγιά μένει συνέχεια κλειδωμένη στο σπίτι της, για να μην της κάνω κακό. Έτσι η Κοκκινοσκουφίτσα όταν θέλει ν' ακούσει παραμύθια, τα διαβάζει στα βιβλία της. ***(Κωνσταντίνος Ζ.)***

14. Κάθε μεσημέρι η γιαγιά της Κοκκινοσκουφίτσας την παίρνει από το σχολείο και πηγαίνουν στο σπίτι της μέχρι να τελειώσει η μαμά της τη δουλειά και να πάει να την πάρει. Μια μέρα τις περίμενα στο δρόμο. Κρύφτηκα πίσω από ένα δέντρο, για να βγω ξαφνικά μπροστά στην Κοκκινοσκουφίτσα και να τη φάω. Η γιαγιά της τότε μου έριξε μία με την ομπρέλα, ζαλίστηκα κι έπεσα στο δρόμο. Τότε πέρασε κι ένας σκαραβαίος και με χτύπησε. Έτσι μου ξέφυγαν η Κοκκινοσκουφίτσα με τη γιαγιά της. ***(Παναγιώτης)***

15. Πηγαίνω στο σπίτι της γιαγιάς της Κοκκινοσκουφίτσας, γιατί θέλω να δω τηλεόραση. Η πόρτα είναι ανοιχτή, γιατί η γιαγιά περιμένει την Κοκκινοσκουφίτσα. Μπαίνω στο σπίτι και σπάω την τηλεόραση κατά λάθος. Τότε ξεσπάει φωτιά. Έρχεται η Κοκκινοσκουφίτσα και ειδοποιεί την αστυνομία. Με πηγαίνουν στο νοσοκομείο, γιατί έχω χτυπήσει το κεφάλι μου. Θα με βάλουν στο αναπηρικό καροτσάκι και θα με γυρίσουν στη φωλιά μου. ***(Μάριο)***

16. Για να πάω στο σπίτι της γιαγιάς, πήρα το δρόμο με τα κακά ζωάκια, γιατί με κορόιδεψε ο λύκος. Μου είπε ότι αυτός ο δρόμος ήταν καλύτερος κι εγώ που είμαι μικρή, τον πίστεψα. Όταν περνούσα, τα κακά ζωάκια κοιμόντουσαν. Εγώ περπατούσα στις μύτες των ποδιών, για να μην τα ξυπνήσω. Έτσι άργησα να φτάσω στο σπίτι της γιαγιάς. Δεν κατάλαβα ότι ο λύκος την είχε κλειδώσει στη ντουλάπα κι είχε φορέσει τα ρούχα της. Πήγα να της ετοιμάσω φαγητό. Όταν βγήκα από την κουζίνα, ο λύκος είχε βγάλει τα ρούχα της γιαγιάς. Όπως τον είδα κανονικό, τρόμαξα κι έκλεισα τα μάτια μου. Τότε ακούστηκε η γιαγιά από τη ντουλάπα, να φωνάζει "Βοήθεια!". Ένας κυνηγός που περνούσε, την άκουσε, σκότωσε το λύκο κι έτσι ελευθέρωσα τη γιαγιά ***(Αγγελική)***

17. Ζω μόνος στο σπίτι μου στο δάσος και περιμένω να περάσει η Κοκκινοσκουφίτσα, για να την φάω. Πριν δοκίμασα να φάω το μπαμπά της αλλά μόλις μπήκα στο σπίτι του από το ανοιχτό τζάμι, γύρισε να πάρει το όπλο του και φοβήθηκα κι έφυγα. Η Κοκκινοσκουφίτσα με βλέπει κι αρχίζει να τρέχει αριστερά και δε-

ξιά ώσπου τη χάνω. Είναι κρυμμένη πίσω από τα δέντρα. Ψάχνω και θα την βρω. Μετά έχουν σειρά η μαμά κι ο μπαμπάς της, γιατί πεινάω πολύ. Αλίμονό μου όμως αν με δει κανένας κυνηγός. Θα γεμίσει την κοιλιά μου πέτρες και θα πνιγώ. ***(Χρήστος Φ.)***

18. Το χαϊδευτικό μου όνομα είναι Σκουφίτσα. Έχω ένα κουταβάκι, που το φροντίζω μόνη μου, γιατί η μαμά έχει πολλές δουλειές. Το πλένω, του δίνω φαγητό και νεράκι και το παίρνω στην αγκαλιά μου, για να το πάω βόλτα στο δάσος. Μια μέρα στο δάσος ήταν ο λύκος και κοιμόταν. Το κουταβάκι μου γάβγισε και τον ξύπνησε. Ο λύκος μου ζήτησε τη ζακέτα μου, γιατί κρύωνε. Φοβήθηκα ότι αυτό που πραγματικά ήθελε, ήταν να φάει το κουταβάκι μου. Έτσι άρχισα να τρέχω, για να του ξεφύγω. Όταν έφτασα στο σπίτι μου, έκλεισα τα παράθυρα, για να μην βλέπει το κουταβάκι το λύκο, επειδή φοβόταν. Ύστερα ο λύκος έφυγε και πήγε στο σπίτι της γιαγιάς. Εκείνη έκρυψε αμέσως το φαγητό της, για να μην το φάει ο λύκος. Κι έτσι ο λύκος κοιμήθηκε πάλι νηστικός ***(Ευδοκία)***

19. Είμαι πέντε χρονών. Η μαμά μου με στέλνει να πάω το φαγητό στη γιαγιά, που μένει στην άλλη άκρη του δρόμου. Σήμερα συνάντησα δύο λύκους. Ο ένας είχε κατέβει απ' το βουνό κι ο άλλος είχε φύγει απ' το δάσος. Άρχισαν να τσακώνονται για μένα. Όταν έφυγα απ' το σπίτι της γιαγιάς, οι λύκοι μου είπαν: "Πού πας κοριτσάκι;" Τότε εγώ που ξέρω καράτε, τους έπιασα έναν-έναν απ' τα πόδια και τους πέταξα μακριά. Οι λύκοι φοβήθηκαν τόσο πολύ, που δεν ξαναφάνηκαν στο δρόμο μου ***(Ζωή)***

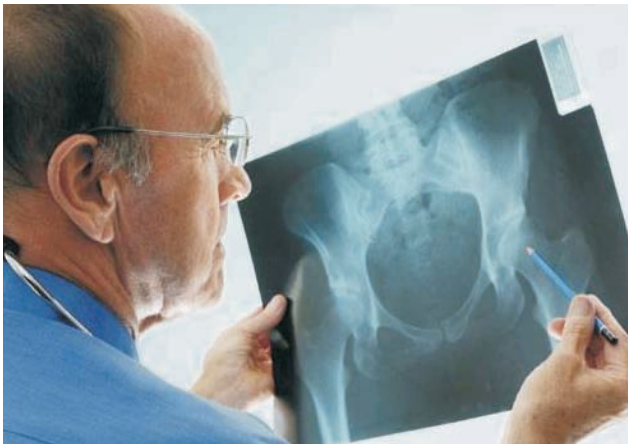
20. Πηγαίνω στο Νηπιαγωγείο. Μία φορά με το μπαμπά μου είδαμε το λύκο που έφαγε μια πασχαλίτσα κι ύστερα πέθανε από την πείνα. Ο μπαμπάς μου αγαπά τα άλογα, τα προβατάκια, τις αγελάδες αλλά όχι τους λύκους. Ούτε και εγώ ταϊζω λύκους, γιατί μια φορά που πήγα να ταΐσω κάποιον, αυτός παραλίγο να μου δαγκώσει το δάχτυλο. Ταϊζω όμως το ελαφάκι που έχει παρέα η γιαγιά μου. Το είχε βρει σ' ένα δέντρο κοντά στο σπίτι της. Ήταν τραυματισμένο στο πόδι. Το είχε τσιμπήσει μέλισσα. Η γιαγιά το έκανε καλά κι έγιναν φίλοι ***(Άννα-Μαρία)***

21. Είμαι στο δάσος και περιμένω την Κοκκινοσκουφίτσα. Ο Θεούλης έχει θυμώσει μαζί μου, επειδή ξέρει ότι θέλω να την φάω κι έτσι ενώ παντού είναι μέρα, εδώ που βρίσκομαι εγώ έχει ρίξει σκοτάδι. Αλλά έχω τόσο πολύ καιρό να φάω. Όλα τα ζώα έχουν τρομάξει κι έχουν φύγει από το δάσος. Έχουν πάει στο σπίτι της γιαγιάς της Κοκκινοσκουφίτσας, για να την προσέχουν. Όταν ήταν στο δάσος κι έψαχναν να βρουν φαγητό, τα άρπαζα ένα-ένα, τα πήγαινα στο σπίτι και τα τρώγαμε μαζί με το μπαμπά μου ***(Χρήστος Π.)***

Κάταγμα της Πυέλου (Λεκάνης)

Οι κακώσεις της λεκάνης προκαλούνται συνήθως από σύνθλιψη ή από έμμεση δύναμη όπως συμβαίνει π.χ. σε τροχαίο ατύχημα. Τα κατάγματα της λεκάνης μπορεί να συνοδεύονται από κακώσεις στους εσωτερικούς ιστούς και τα όργανα, ιδιαίτερα στην κύστη και στην ουροφόρο οδό, τις οποίες προστατεύει η λεκάνη. Η εσωτερική αιμορραγία μπορεί να είναι σοβαρή και συχνά εκδηλώνεται με καταπληξία.

Στην αξιολόγηση μπορεί να υπάρχει:

1. Αδυναμία να περπατήσει ή ακόμη να σταθεί όρθιος ο πάσχων παρόλο που τα πόδια του φαίνονται γερά.
2. Πόνος και ευαισθησία στην περιοχή του γοφού, της βουβωνικής χώρας ή της μέσης που επιδεινώνεται όταν ο πάσχων κινείται.
3. Αίμα στην ουρήθρα ιδιαίτερα αν ο πάσχων είναι άντρας. Ο πάσχων μπορεί να μη μπορεί να ουρήσει ή η ούρηση να είναι επώδυνη.
4. Ενδείξεις εσωτερικής αιμορραγίας και καταπληξίας.

Η αγωγή που ακολουθείται είναι:

Να κανονίσουμε την εσπευσμένη μεταφορά του πάσχοντος στο νοσοκομείο.

Διαδικασία

1. Βοηθούμε τον πάσχοντα να ξαπλώσει σε ύπτια θέση με τα πόδια του σε ευθεία γραμμή ή αν του είναι πιο βολικό λυγίζουμε ελαφρά τα γόνατα και τα στηρίζουμε.
2. Ακινητοποιούμε τα πόδια του πάσχοντος επιδένοντάς τα μαζί και εφαρμόζοντας επιθέματα ανάμεσα στα οστά που συναντώνται. **ΔΕΝ** επιδένουμε τα πόδια μαζί αν αυτό προκαλεί αφόρητο πόνο.
3. Καλούμε ασθενοφόρο.
4. Ελέγχουμε το σφυγμό κάθε 10 λεπτά.

Δέσποινα Κονταξή
Φυσικοθεραπεύτρια
www.physio-kontaxi.gr

από τον Στυλιανό Μουζάκη

Τα Σημάδια του Χρόνου

Ανάμεσα στα ευχετήρια ηλεκτρονικά έντυπα που έλαβα για τις φετινές γιορτές, ξεχώρισα ένα από το ελληνόφωνα χωριά της Κάτω Ιταλίας. Είναι το Ημερολόγιο της Grecia Salentina έκδοση 2011. Στα αναφερόμενα χωριά έχω περπατήσει αρκετές φορές πριν πολλά χρόνια έχω μάλιστα δημοσιεύσει και ειδική μελέτη για τα μοναδικά υπόσκαφα ελαιοτριβεία τους.

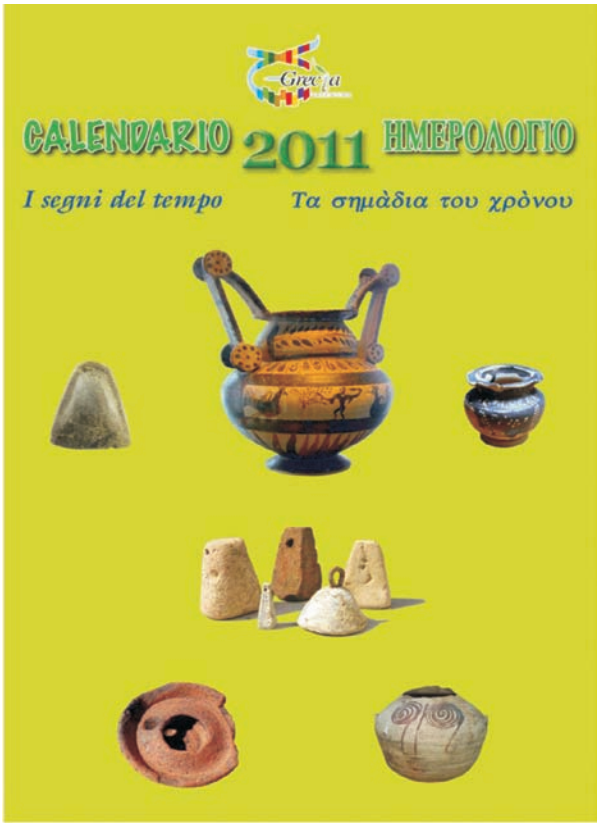
Το ημερολόγιο είναι σχεδιασμένο για τους δήμους της Grecμa Salentina: Calimera, Carpignano Salentino, Castrignano dei Greci, Corigliano d' Otranto, Cutrofiano, Lecce, Martignano Melpignano, Soleto, Sternatia, Zollino από τον Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού Calimera η Γειτονιά (Ghetonia). Το ημερολόγιο έχει σημείο εισαγωγής την αρχαιολογία. Η περιοχή όπως πραγματικά τη θυμάμαι είναι ένα απέραντο βιβλίο-μουσείο για την πέτρα. Αλλά και οι άνθρωποι είναι δεμένοι μέσα στο πέρασμα των αιώνων με την ίδια τη γη και την πέτρα.

Με την ευκαιρία να κάνω γνωστό ότι του χρόνου το καλοκαίρι είμαστε καλεσμένοι στην παγκόσμια συνάντηση για την προστασία της ξερολιθιάς στις περιοχές της Σαρδηνίας. Βεβαίως η αρχαιολογική σκαπάνη αποκαλύπτει ότι σώζονται πλήθος άλλα μνημεία. Παλαιοχριστιανικές βασιλικές του 5ου-6ου αι., εκκλησίες ορθόδοξες και μοναστήρια από τον 12ο μέχρι τον 17ο αιώνα και μεγάλος αριθμός από ταφικά ευρήματα, κλασικά ή νεώτερα. Τελικά η ίδια η γη όταν δεν υπάρχουν αποδεικτικά έγγραφα, ένα μεγάλο μέρος αυτής της χαμένης ιστορίας την εφοδιάζει με στοιχεία της γνώσης του παρελθόντος, συχνά πολύ σημαντικά. Είναι μια βοήθεια που έδωσε η φύση στην Grecia Salentina διατηρώντας ατόφιες θαυμάσιες σελίδες από αυτό το βιβλίο της φύσης. Με το ημερολόγιο επιχειρείται, με κάθε σεβασμό να ξεφυλλίσουν κάποιες από αυτές τις σελίδες, μέσα όμως από το έργο των δασκάλων του Αρχαιολογικού Πανεπιστημίου του Salento.

Πρίν κλείσω όμως να υπενθυμίσω ότι πριν από μήνες είχε έλθει εδώ στο πλαίσιο των πολιτιστικών ανταλλαγών με την Ελλάδα, το τοπικό συγκρότημα από το χωριό.

Καλημέρα του Σαλέντο Astιria, (φωτ.) που πραγματοποίησε συναυλίες στην Βασιλική (Λευκάδας), στα Ιωάννινα, στις Αχαρνές, στο Καματερό (Αττική). Δεν πρέπει να λησμονούμε ποτέ λοιπόν πως και πέρα από τα σύνορά μας υπάρχουν ελληνικές καρδιές που δεν παύουν να κτυπούν δυνατά, να αγαπούν αλλά και πεθαίνουν για την Ελλάδα, έχοντας πάντοτε στη σκέψη τους και στα χείλη τους το όνομα Ελλάδα.

Θα κλείσω με τα λόγια του Σεφέρη μας

Γράψε αν μπορείς στο τελευταίο σου όστρακο
τη μέρα, τ' όνομα, τον τόπο
και ρίξε το στη θάλασσα για να βουλιάξει.
(Γυμνοπαιδία – Σαντορίνη)

Στέλιος Μουζάκης
Μέλος της Federation Internationale des Journalistes et Ecrivains du Tourisme, Societe Scientifique Internationale pour l'etude pluridisciplinaire de la Pierre Seche
(SPS μελέτη ξερολιθιάς)
stylmouzakis@hotmail.com

Σας Εύχονται Χρόνια Πολλά...

- ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΓΝΩΣΗ, Ι. ΗΛΙΑΣ - Α. ΔΕΔΕΗΛΙΑ (Εθν. Αντιστάσεως 55 - Ελευσίνα, τηλ. 210.5562202)
- ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ - ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΔΕΗΛΙΑΣ (Ηρ. Πολυτεχνείου 68 - Ελευσίνα, τηλ. 210.5540712)
- ΤΑΒΕΡΝΑ "ΕΛΙΑ" - ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΕΝΤΟΥΜΗΣ (Παπαδιαμάντη 1 & 25ης Μαρτίου - Μάνδρα, τηλ. 210.5558020)
- ΤΑΒΕΡΝΑ "ΧΑΓΙΑΤΙ" - ΟΡΜΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (Κοροπούλη 7 - Μάνδρα, τηλ. 210.5557007)
- ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ - ΕΛΕΝΗ ΚΟΡΟΒΕΣΗ (Βασ. Δούκα 14 - Μάνδρα, τηλ. 210.5550160)
- ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ - ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (Ηρ. Πολυτεχνείου 186 - Ελευσίνα, τηλ. 210.5546914)
- ΣΩΤΗΡΙΟΣ Χ. ΤΣΑΝΤΙΛΑΣ - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ (κιν. 697 33 09 832)